

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
18 Δεκεμβρίου 1980
Τιμή φύλλου δρχ. 10
Αριθμός φύλλου 52
Ηράκλειον 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΧΕΣ

Πλησιάζουν τα Χριστούγεννα κι ακολουθούν η Πρωτοχρονιά, η γιορτή του 'Αι—Βασίλη, τα φώτα και τ' 'Αι—Γιαννιού. Δεκαπέντε μέρες, με γιορτές τις περισσότερες, που όλοι περιμένουν για να γιορτάσουν και να ξεκουραστούν. Τα σχολεία όλων των βαθμίδων έχουν διακοπές και οι άλλες υπηρεσίες αργούν πολλές μέρες. Μά και όσοι ασχολούνται με άλλα επαγγέλματα (αγρότες, εργάτες, έμποροι, βιοτέχνες κ.ά.) τις πιο πολλές από τις μέρες αυτές δεν πάνε στον τόπο της δουλειάς τους. Και τα μέλη κάθε οικογένειας, που για λόγους εργασίας, σπουδών κλπ. ήταν διασκορπισμένα, συγκεντρώνονται στο πατρικό σπίτι, στη θαλπωρή της οικογενειακής στέγης, για να περάσουν όλοι μαζί τις μέρες αυτές και να ξεχάσουν κάπως τις έγνοιες και τις σκοτούρες της βιοπάλης.

Αυτό βέβαια σε παλαιότερες εποχές, και πριν ακόμα από με-

ρικές δεκαετίες, αποτελούσε για την επαρχία μας τον κανόνα με σπάνιες εξαιρέσεις. Κι ήταν πολύ μεγάλη κι αληθινή η χαρά και η συγκίνηση όλων να βρεθούν μαζί και να γιορτάσουν τις μεγάλες μέρες. Το πατρικό σπίτι φρόντιζε από πολύ νωρίς να ελξασφαλίσει ό,τι χρειαζόταν για να γίνουν πιο ευχάριστες οι μέρες αυτές. Από τον Αύγουστο η κάθε οικογένεια είχε αγοράσει το γουρνόπουλο της και τις παραμονές των Χριστουγέννων οι αυλές όλων των σπιτιών μετατρέπονταν σε σφαγεία. Και στην κουζίνα του κάθε σπιτιού κρέμονταν είκοσι, τριάντα, πενήντα ή και περισσότερες οκάδες κρέας, που δεν περίμεναν να το προμηθευτούν — όχι φυσικά σε τόσο ποσότητα — από την πόλη, όπως σήμερα. Στη διάρκεια της σαρακοστής είχαν μαζευτεί αρκετά αυγά. Η κασίκα και το πρόβατο είχαν γενήσει και το γάλα στο κάθε σπίτι ήταν αρκετό, αγνό και καθαρό,

έτοιμο για όλα τα γαλακτοκομικά παρασκευάσματα.

Σ' όλα τα σπίτια επικρατούσε οργασμός, για να φτιάξουν τα ωραία και πολύ νόστιμα σπιτίσια γλυκά, κουλούρια, ξεροτήγανα, μελομακάρονα, καλιτσούνια κ.ά. Οι ξηροί καρποί (καρύδια, αμύγδαλα, σταφίδες κλπ. βρισκόνταν αρκετά στα πιθάρια και τα κουρούπια τους. Τα πορτοκάλια και τα μανταρίνια στόλιζαν τα τραπέζια.

Ξημέρωναν τα Χριστούγεννα και στην εκκλησία του χωριού γινόταν η συνάντηση των ξενιτεμένων και των άλλων χωριανών. Από εδώ άρχιζαν οι γιορτές, τα γλέντια και τα ξεφαντώματα, την αρχή στο στενό οικογενειακό κύκλο και γρήγορα περνούσαν στο συγγενικό, το γειτονικό, για να γενικευτούν και να αγκαλιάσουν όλο το χωριό. Όλοι χαιρόνταν, όλοι γελούσαν κι εύχονταν ο ένας στον άλλο με διάφορες ευχές.

Τα παιδιά μαζί με τους μεγάλους χαιρόνταν κι αυτά, διασκεδάζαν με τ' παιχνίδια τους, τ' φούσκα του χοίρου, τ' αυτοσχέδια τόπια και τουφέκια, τ' φανταχτερά που τους έφερνε ο θείος από την πολιτεία. Τα κάλαντα δίναν και παίρναν. Παρέες παρέες οι μικροί, μά πολλές φορές και οι μεγάλοι, πήγαιναν από πόρτα σε πόρτα. Κι οι ευχές ανταλλάσσονταν συνέχεια.

Ήταν αληθινή μία όμορφη και γαλήνια ζωή, ψυχικό ξεκούρασμα κι αδελφοσύνη των ανθρώπων.

Έτσι κυλούσε η ζωή τα περασμένα χρόνια. Οι μεγάλοι τα θυμούνται όλ' αυτά και θά 'θελαν να τα ξαναζήσουν, οι μικροί τ' ακούνε σαν παραμύθια.

Σήμερα έχουν αλλάξει πολλά. Τα επτεύγματα του ανθρώπου στον τομέα της τεχνολογίας με την κακή χρήση τους έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στην κοινωνική ζωή. Η τηλεόραση κλείνει τους ανθρώπους για πολλές ώ-

ρες στα τέσσερα ντουβάρια του σπιτιού αμίλητους, απομακρυντάς τους από κάθε σκέψη για το διπλανό τους, για τα παιδιά τους, για τους γονείς τους. Κι αν καμιά φορά ξεχαστούν και μαζευτούν σ' ένα σπίτι όλα τα μέλη της οικογένειας ή αν τύχει να 'ρθει κάποιος συγγενής ή γείτονας, με το άνοιγμα του «κουτιού» τα πάντα βουβαίνονται.

Μά δεν είναι μόνο αυτά. Η αυτάρκεια που χαρακτήριζε τα παλιά νοικοκυριά δεν υπάρχει πιά, κι όλα τα προμηθευόμαστε από τον μπακάλη με την αμφίβολη πολλές φορές ποιότητά τους. Σταμάτησαν τα ομαδικά και αγνά γλέντια, που έφερναν τους ανθρώπους πιο κοντά και τους έδεναν περισσότερο ψυχικά. Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, τα μίση και τα πάθη βρίσκουν πρόσφορο έδαφος για να οξυνθούν, και οι αντιθέσεις μεγαλώνουν. Κι έτσι δημιουργούνται λυπηρές καταστάσεις, αλλού μικρές κι αλλού μεγάλες.

Οι παλιοί που θυμούνται τα καλά εκείνα χρόνια της παιδικής τους ηλικίας, άς μπουν μπροστά στις προσπάθειες που εκπολιτιστικοί σύλλογοι των χωριών, τα σχολεία ή και οι Κοινότητες θά πρέπει να οργανώσουν αυτές τις μέρες. Εκδηλώσεις τέτοιες που να θυμίζουν, όσο γίνεται περισσότερο, τις μέρες που περνούσαν οι πατεράδες τους την περίοδο αυτών των ημερών.

Άς ξαναζωντανέψουν στα χωριά μας τα λαϊκά γλέντια των χριστουγεννιάτικων ημερών. Ο χοίρος, η κόττα, η κατσικα, τα καρύδια, τα αμύγδαλα, τα πορτοκάλια κ.ά. άς μη λείπουν από τα σπιτία των χωριών μας και να είναι δικής τους παραγωγής. Το ξενιτεμένο παιδί άς γυρίζει πίσω τις μέρες αυτές, να ζει τη μεγάλη οικογένεια του χωριού και όλοι μαζί να σφυρηλατούν την αγάπη και την ομόνοια, στοιχεία προκοπής και προόδου για κάθε κοινωνία.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΙΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Του κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ Δ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗ

— 2ο — (τελευταίο)

Μετά το 1920 λειτουργήσε συστηματικά και το πρώτο πετρελαιοκίνητο ελαιοτριβείο του Ε. Τζαγκουρή, που εγκαταστάθηκε από το 1914 αλλά η έλλειψη πετρελαίου στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο το κράτησε σε ακινησία πολλά χρόνια. Μιλούμε βέβαια για εγκατάσταση του εργοστασίου, σαν αυτό να ήταν τόσο απλό όσο σήμερα. Η μεταφορά κομματιών του εργοστασίου με βάρος μεγαλύτερο από έναν τόνο το καθένα, ήταν πραγματική Οδύσσεια. Λέει ο

κ. Γ. Τζαγκουρή: «Τό εργοστάσιο μεταφέρθηκε από τό Ηράκλειο στό Καστέλλι με αυτοκίνητα ή κάρα. Από τό Καστέλλι στη Βιάννο φορτώθηκε σε 24 κάρα. Κάθε κάρο ήθελε 15 εργάτες να βοηθούν τά όλογα και να ανοίγουν περάσματα με φτυάρια και κασμάδες. Μιά βδομάδα χρειάστηκε η μεταφορά αυτή». Φαίνεται άπιστευτο σήμερα ότι βάρη τόσων τόνων ανεβήκανε τα κατσάβραχα της Κουτσούρας ως τό Πορτί. Φαίνεται πως η σκληρή ζωή στη Βιάννο είχε σφυρηλατήσει ανθρώπους με

τόσο δυνατή προσωπικότητα, ώστε να μίν τους εμποδίζει ούτε η Κουτσούρα στό να παίρνουν αποφάσεις σαν κι αυτή, της μεταφοράς του εργοστασίου από τό Καστέλλι στη Βιάννο.

Και τό ανέβασμα του εργοστασίου του Συνεταιρισμού από τον Κερατόκαμπο στη Βιάννο το 1933 δεν είχε λιγότερες δυσκολίες. Κάτω Ανεβόλεμα, Πάνω Ανεβόλεμα! Στη μεταφορά πήρε μέρος ολόκληρο τό χωριό. Σανίδες, λοστοί, κορμιοί δέντρων και οι μυϊκές δυνάμεις των χωρια-

τών ήταν τά μόνα σύνεργα στη μεταφορά αυτή. Αρκετή ήταν και η πρόσφατη περιπέτεια μεταφοράς των στύλων της ΔΕΗ για τον ηλεκτροφωτισμό του Λουτρακίου, πριν γίνει ο δρόμος Βιάννου — Λουτρακίου.

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟ

Πρός τό τέλος της δεκαετίας του 1910 ή αρχές της δεκαετίας του 1920 αποφασίστηκε η κατασκευή υδροηλεκτρικού εργοστασίου στην Α. Βιάννο από τους κυριότερους οικονομικούς παράγοντες της επαρχίας και με τεχνικό πρωτεργάτη τον αξεχαστο μηχανικό Ι. Γρυλλιωνάκη. Η υπόθεση είχε προχωρήσει αρκετά, ώστε είχε αγοραστεί και ο ασβεστής για την οικοδομή και είχε σβηστεί στον Κάτω μύλο σε οικόπεδο του αξεχαστου Δ. Σ. Παπαγιαννάκη. Τό σχέδιο ήταν να γίνει δεξαμενή στό Μοναχό ★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 3

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Η τέλεση του Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου έγινε πιά συνειδηση σε μεγάλο μέρος των συνεπαρχιωτών.

Γιά την τέλεσή του όμως χρειάζονται ορισμένα χρήματα ώστε να αντιμετωπίζονται τα απαραίτητα. Τό ποσό που χρειάζεται, με βάση την πείρα από την τέλεσή του στα τρία προηγούμενα χρόνια, κυμαίνεται γύρω στις 100.000, με δυνατό-

τητες περιορισμού του. Τό ποσό αυτό, όπως κι άλλη φορά έχει τονιστεί, πρέπει να εξασφαλίζεται από τις Κοινότητες. Γι' αυτό τις ημέρες αυτές, που ψηφίζονται οι προϋπολογισμοί, άς γίνει η εγγραφή του αντίστοιχου κονδυλίου από την κάθε Κοινότητα, για να μίν χρειάζεται αργότερα απόφαση για αναμόρφωση του προϋπολογισμού.

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΜΑΣ ΑΠΑΝΤΟΥΝ

(Από τη Νομαρχία Ηρακλείου πήραμε τό έγγραφο 6036) 5444)1—12—1980, ως απάντηση σε σημείωμα του προηγούμενου φύλλου μας):
Πρός την Εφημερίδα «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»
Ενταύθα
Απαντώντας στό δημοσίευμα της εγκρίτου εφημερίδας σας, φύλλο 51)20—11—80 σχετικά

με τις διορθώσεις των πληροφοριακών πινακίδων που υπάρχουν σε διάφορες θέσεις του Ν. Ηρακλείου, σάς γνωστοποιούμε τά εξής:
1.— Από την Υπηρεσία μας, μετά από εντολή του Υπουργείου Δημ. Έργων, έχουν συνταχθεί πρόσφατα πίνακες των πληροφοριακών και λοιπών πινακίδων που χρειάζονται για τη συμπλήρωση της σημάνσεως του οδικού δικτύου Ν. Ηρακλείου για να γίνει η σχετική προμήθεια.
2.— Στους πίνακες αυτούς έχουν συμπεριληφθεί και οι πινακίδες με ονομασίες οικισμών στη Δημοτική για να αντικατασταθούν οι υπάρχουσες που είναι γραμμένες στην καθαρεύουσα.
«Με εντολή Νομάρχου»
Ο Διευθυντής
ΝΙΚ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΧΟΝΤΡΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Του κ. ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΣΠΑΝΑΚΗ

Παρακολουθώ στα ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ τα δημοσιεύματα του δασκάλου κ. Νεραντζάκη του κ. Γιώργου Θεοδοσιάκη και του καθηγητή κ. Μανετάκη, σχετικά με την ιστορία των χωριών της επαρχίας Βιάννου και ειδικά του χωριού Χόντρος. Είναι άξιοι συγχρη-

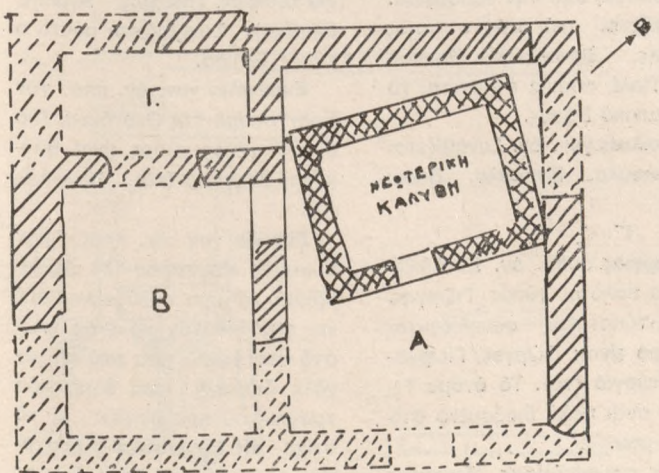
τηριών για την προσπάθειά τους αυτή και πρέπει να συνεχίσουν και για τά άλλα χωριά, ό,τι ξέρουν. Ιστορίες, παραδόσεις, παροιμίες κλπ.

Με την ευκαιρία αυτή παραλώ να δημοσιεύσετε τά παρακάτω σχετικά με την αρχαιολογική έρευνα στην περιοχή του Χόντρος

εξαιρετικά ενδιαφέρουσα, στην περιοχή αυτή.

Πριν από είκοσι χρόνια ό φίλος αρχαιολόγος Νικ. Πλάτων έκαμε άνιχνευση της περιοχής και θρήκε σε τάφους σε πιθάκια πρωτομινωικά άγγεία στο ύψωμα Κε φ ά λ α, όπου άνοικάλυψε οίκημα Ύστερομινωικών ΙΙΙ χρόνων. Στη θέση Ξ υ ν α χ λ ά δ α διαπίστωσε ότι ύπήρχε Ύστερομινωικός Ι οικισμός

Τό 1958 συνέχισε την άνασκαφή στην ίδια θέση Κ ε φ ά λ α και άποκάλυψε κτίρια μεγάλου Ύστερομινωικού ΙΙΙ (1200 π.Χ.) οικισμού, πάνω στην κορυφογραμμή. Άποκαλύφθηκαν 44 χώροι, δωμάτια, διάδρομοι, αυλές, περιβολοί, όπως φαίνονται στό δημοσιευμένο έδω σχεδιάγραμμα του χώρου του οικισμού που άνασκάφηκε. Ο οικισμός καταστράφηκε 61 αια από φωτιά και συλήθηκε και γι' αυτό δεν βρέθηκαν σπουδαία αντικείμενα. Μερικά βρέθηκαν ★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 3

Μινωική οικία (ιερόν)

Στη θέση «Ρουσές» του χωριού Χόντρος Βιάννου (Από τό Έργον της Αρχαιολογικής Εταιρίας τό 1957)

Γιά να γνωρίσουμε τά ξένα μέρη ΟΡΟΣ ΣΙΝΑ - ΑΓΙΟΙ ΤΟΠΟΙ

Του κ. Γιώργου Τζαμουζάκη

Ο συνεπαρχιώτης κ. Γιώργος Τζαμουζάκης, ύστερα από τή γνωριμία που μάς έκανε με χώρες της Ευρώπης, μάς έστειλε ταξιδιωτικές του εντυπώσεις και περιγραφές από τό Όρος Σινά και τούς Αγίους Τόπους, που αρχίζουμε να δημοσιεύουμε από σήμερα.

Αργότερα περιμένουμε από τον ίδιο ή άλλο συνεπαρχιώτη περιγραφές και εντυπώσεις από επισκέψεις σε άλλες χώρες της Α νατολικής Ευρώπης, της Ασίας, Αφρικής, της Αυστραλίας, της Βόρειας και Νότιας Αμερικής. Έτσι πιστεύουμε να 'χουν οι αναγνώστες μιά γνωριμία μ' όλο

τόν κόσμο.

Ο κ. Τζαμουζάκης, αφού πρώτα σημειώνει τή θέση που κατέχουν τά μέρη αυτά στη Χριστιανική θρησκεία και γνώμες διάφορων συγγραφέων σαν του Μπόρις Πάστερνακ, Ροζέ Γκαρντι, Καζαντζάκη και Ελύτη, συνεχίζει τή περιγραφή του:

Νύκτα διασχίζει τό πούλμαν τήν έρημο, για να αποφύγομε τον κάματο από τον καυτερό ήλιο. Δέκα τό βράδυ ξεκίνησαμε από τό Τελ Αβίβ. Περνάμε τά Ιεροσόλυμα, περνάμε τή Νεκρά Θάλασσα με τήν έντονη μωρ- ★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 3

ΓΙΑ ΤΟΝ Ο.Τ.Ε.

Με την κακοκαιρία των τελευταίων ημερών διακόπηκε η τηλεφωνική επαφή με την επαρχία Βιάννου. Δεν ξέρουμε ποιά συγκεκριμένη ζημιά έπαθε τό δίκτυο. Όμως δεν είναι η μοναδική περίπτωση. Κάθε φορά που υπάρχει αυξημένη υγρασία είναι πολύ δύσκολη η τηλεφωνική επικοινωνία. Τί συμβαίνει; Ποιάς ★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιόκηση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεΐα)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείο)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	12
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Ελληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊράκης Θεόφιλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έρμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λαοθητάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ιωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ιωάννης Κονσολάκης — Άμυρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

ΣΤΗ ΒΙΑΝΝΟ:

Η κ. Ροδούλα συζ. Γ. Μαλανδράκη γέννησε αγόρι.

Η κ. Πηνελόπη συζ. Μ. Αντωνιάκη γέννησε αγόρι.

ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:

Η κ. Μαριάννα Ζαγανά, τό γένος Ι. Φραγκιαδούλη γέννησε αγόρι.

ΘΑΝΑΤΟΙ: ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Μαρία Εμμ. Τσαγκαράκη —εφέτου

Ιωάννης Γεωργίου Κατσαράκης
Γυμνασιάρχης

Μιχαήλ Αγγουράκης

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Δημήτριος Χ. Κουφαλιτάκης

«Ο ΦΑΜΕΓΙΟΣ»

Ι. Δημηλά

Σχετική βράβευση του
στο επόμενο φύλλο των Β.Ν.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η Σχολική Εφορεία, τό Προσωπικό και οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Άνω Βιάννου, ευχαριστούν θερμότατα τον κ. Γεώργιο Χρηστάκη, βιβλιοπώλη Ηρακλείου, γιά τή δωρεά του, από 50 διάφορα βιβλία, στή δαδενιστική μαθητική βιβλιοθήκη του Σχολείου, στή μνήμη τής αείμνηστης Μαρίας Κασαπάκη και εύχονται η μνήμη τής νά είναι αιώνια.

Η Δ/ντρια του Σχολείου

ANNA KYPIRIZAKH

ΘΕΟΝΥΜΦΗ Β. ΒΕΝΙΑΝΑΚΗ

Χερούργος Οδοντίατρος

Οδός Λυκούργου 53

Νέα Ιωνία Αθήνα

Τηλέφ. οικίας 2750182

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΜΗ

Ένα καινούργιο μαντάτο τραγικό, γεμάτο πόνο και οδύνη ακούστηκε στους Βιαννίτες τής Αθήνας.

Ο 11χρονος γιός του Γιάννη του Στρατή πάλεψε με τό χρόνο τα και νικήθηκε. Καμιά εξαίρεση ο νόμος του Θανάτου δέν κάνει, ούτε στήν αγνή παιδική ψυχή του Στρατή τή γεμάτη καλοσύνη και τρυφερόδα με τίς απέραντες ευαθεσίες γιά γονείς, γιά συγγενείς και φίλους.

Τήν τελευταία του βραδιά ο μικρός Στρατής, τήν πέρασε στο σπιντικό του μέσα σε τραγικούς διαλόγους τής μάνας και του πατέρα με συναισθήματα απόγνωσης και τό πρωί μιά ά-

για φρουρά από τό παιδί του Σχολείου φορτωμένα με τριαντάφυλλα συνοδέψανε τό ξόδι στήν τελευταία του κατοικία. Μετά από επικήδειους λόγους των δασκάλων του Κονταξή και Δόση που ύμνησαν τήν ολοκάθαρη αξιοπρέπεια, τήν απεγάδιαστη καλοσύνη του Στρατή, τόν μετέφεραν στο χώρο τής σιωπής.

Μικρέ Στρατή, υπήρξες φίλος μου, και σου λέγω, μέχρις ότου συναντηθούμε, στον ίδιο τόπο, δέν θα σε ξεχάσουμε ποτέ. Άς είναι ελαφρό τό χόμα που σε σκεπάσει.

Ο φίλος σου

M. ΒΛΑΧΑΚΗΣ

ΕΛΕΝΗ Ι. ΓΟΥΡΝΙΕΖΑΚΗ

Πέθανε τόν περασμένο μήνα η Ελένη Ι. Γουρνιζάκη, αδελφή τών απόστρατων αξιωματικών Αλκιβιάδη, Μάνου και Δημήτρη Παπαδομαρκάκη που διακρίθηκαν: Ο Αλκιβιάδης υπερασπιστής του οχυρού του Ρούπελ, ο Μάνος, Διευθυντής Συναλλάγματος στήν Τράπεζα Ελλάδος και ο Δημήτρης στήν προσωπική φρουρά του Ελευθ. Βενιζέλου.

Και οι τρεις βοήθησαν τή Βιάννο αρκετά με σημαντικές δωρεές στις εκκλησίες Μιχαήλ Αρχαγγέλου και του Νεκροταφείου.

Η αξέχαστη Ελένη με τό σύζυγό της Ιωάννη Γουρνιζάκη, ανάπηρο τής Γερμανικής κατο-

χής, απέκτησαν δύο παιδιά, τόν Αριστείδη, απόστρατο ταξιαρχο, απόφοιτο τής Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων και Ανωτέρας Σχολής Πολέμου, και τή Μαρία, σύζυγο του αυτοκινητιστή Νικ. Σπ. Αγαπάκη.

Η Ελένη Γουρνιζάκη ήταν αγνή, αγαθή και αμνησικακή και αγαπούσε όλο τόν κόσμο, που τής ανταποδίδε τήν αγάπη του.

Τήν κηδεία τής ετίμησε όλη η Βιάννος και πολλοί από τό γύρω χωριά, τό Ηράκλειο και τήν Αθήνα.

Άς είναι ευλογημένο τό όνομά της και αιώνια η μνήμη της.

ΝΙΚ. ΕΜΜ. ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Έπιμέλεια Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΣΕΒΝΤΑ

Τ' ανθρώπου μπρέ του σεβνταλή κάτσε κουβέντιασε του, πές του δυό λόγια του σεβντά και παρηγόρησε τον. Μά εσαά τό ίδια σου κι εγώ τόν περασμένο χρόνο ήδωκα χίλια τάλιρα, χίλια παλιά κοσάρια, νά πά' μου φέρουν τό γιατρό δώδεκα παλικάρια. Τρεις ώρες προπατούσανε στο βουλισμένο δρόμο, του νιού απ' τή λιγοψυχιά του φάνηκε ένας χρόνος. Τσί τρεις η ώρα τσή νυχτός εφτάζανε στή χώρα και τό γιατρό γυρέψανε τήν ιδιασμένη ώρα.

— «Ύπνησε γλήγορα, γιατρέ, νά πάμε στ' αρρωσάτηρ και τού σεβντά τό γιατρικά ετοιμάσε νά πάρεις».

— «Άν ο σεβντάς είν' περσινός, μπορώ νά τόνε γειάνω, κι αν είν' περιγοπερύνος, δέν έχω είντα του κάμω. Σεβντάς απού 'ναι περσινός, κρατεί τό γονατά ντου κι αν είν' περιγοπερύνος, τό φύλλα τσή καρδιάς του».

Καβαλικεύουν τ' άλογα, σαν τό πουλιά πετούσι, νή τόνε φτάσουν ζωντανό εκείνο πεθυμούσι. Και σαν εφτάσαν στο χωριό, εβγήκαν στ' ονταδάκι, ήτρεχε από τό χείλη του εννιά λογιώ φαρμάκι.

— «Γιατρέ, και γιάτνα ήρησες κι είντά 'ναι η άργητά σου, μήπως δέ θα σου πλέρωνα κι εγώ τό γιατρικά σου;» Και νά σου τότε ο γιατρός στέκει και ντουχιουντίζει, σ' εναν ολόχρυσο τσεβρέ τό δάκρυα σκουπίζει.

— «Νά σε ρωτήσω, μπρέ γιατρέ, εντά 'χεις και βουρκώνεις κι αποθαμένο με θωρείς κι ύστερα μου τό χώνεις; Στ' αχύρι είν' ο μαύρος μου σελοχαλιωμένος, πάρε τονε και γειάνε με σήμερα που ποθαίνω.

Κι ά δέ σε φτάνουν και κειανά, πάρε και τ' α'ίλικια, απού μου τό 'ποκόψανε σαράντα βασιλίκια.

Κι ά δέ σε φτάνουν και κειανά πάρε και τσί ταβέρνες απού μου τσί 'ποκόψανε σαράντα χαζινέδες.

Κι ά δέ σε φτάνουν και κειανά, η αγαπητικιά μου δίδει κι αυτή τό πράμα τζη νά δώ τή γιατρεία μου».

Τότε ο γιατρός του ειπενε:

— «Δουλειά 'χω και πηγαίνω,

και φερέτε μου τ' άλογο σελοχαλιωμένο».

Καβαλικεύει τ' άλογο, τερτίπι τώς—ε—κανε

— «Τρία μερόνυχτα θα ζει κι αποκειας θα ποθάνει».

Εις του γιατρού τό μισέμο η κόρη τό μαθαίνει.

Σταμνιά νερό τσή χύσανε, ώπου νά συνφέρει.

Κι απειτής εσυνήφερε κι ήρθε στα λογικά τζη,

ζητά μαχαίρι δίκικο νά μπήξει στήν καρδιά τζη.

— «Δώσε μου, μάνα, άδεια νά πάω στ' αρρωσάτηρ,

γιά νά μή γίνω αφορμή και κατεβεί στον Άδη».

— «Δέν δίδω, κόρη μ, άδεια νά πάς, γιατί θ' αργήσεις,

γιατί δέν έχομε ψωμί και θες 'λεσματίσεις».

Η κόρη δέν τό βάσταξε και τσή τό ξαναλέει.

— «Δώσε μου, μάνα, άδεια νά πάω στ' αρρωσάτηρ,

γιατί είν' αιτία κι αφορμή νά κατεβεί στον Άδη».

— «Άμε, παιδί μου, στο καλό, άμε και μήν αργήσεις,

γιατί δέν έχομε νερό ποίος φέρε απού τή βρύση».

Δώδεκα μίλια ήκοβγε τήν ώρα τό κοράσο,

τό δρόμο δέν εκάτχε κι ήδωκ' απού τό δάσος.

— «Εξέ μου, απού 'σαι στα ψηλά, κατέβα δά στή στρατά

κα' πέμου αν είναι ζωντανός ο νιός απού μ' αγάπα».

Πέμπει ο Θιός τόν άγγελο και πάει και τσή λέει:

— «Αζώντανό θα τόνε βρεις, αν τρέχοντας πηγαίνεις».

— «Θέ μου και χάρισέ μου τον κι εκείνον έχω μόνο».

— «Σαν ειχες μόνο εκειονά, ήπρεπε νά τόν βλέπεις,

σά τό σγουρό βασιλικό στή γλάστρα νά τόν έχεις».

— «Μ' αλήθεια εμάλυνά τονε κι αποσφιγγά τον κιάλας,

περίσσα τόν καρμάρωνα σαν τήν καρνάδα βιάλα».

Φτάνει η κόρη στο χωριό, στο ονταδάκι βγαίνει,

πατεί τονε, φιλεί τονε, σηκώνεται και

(γειαίνει).

Έ δέ τσή μάνας τόν υγιό τέχνη που τή μαθαίνει!

Όντε του λείπει τό φιλή, νά πέφτει νά ποθαίνει.

(Αφήγηση τής κ. Μαρούλη (Μαρίας) Ν. Θεοδοσάκη, ετών 80. Τό τραγουδούσε ο πατέρας Στραβός Μιχαήλ που ήτανε λυράρης).

(Μάς τό εστειλε ο συνεργάτης μας κ. Γιώργης Θεοδοσάκης)

Διαβάζετε και διαδίδετε τά

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Είναι ή φωνή τής Έπαρχίας, ό κρίκος που συνδέει όλους τούς Βιαννίτες που βρίσκονται σκορπισμένοι σ' όλη τήν Ελλάδα και τό έξωτερικό.

Η αύξηση τής κυκλοφορίας τους και άποστολή τής συνδρομής όλων, δημιουργούν τις προϋποθέσεις γιά τήν προώθηση των στόχων που έχουν προγραμματίσει γιά τό μέλλον.

ΑΝΘΡΩΠΩΝΥΜΙΚΑ

ΧΟΝΤΡΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΚΕΦ. Β'

ΒΑΦΤΙΣΤΙΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΚΑΙ ΝΤΟΠΙΕΣ ΦΩΝΗΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΜΕΡΟΣ Α' ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

Λαογραφική έρευνα
του κ. ΓΙΩΡΓΗ Ν. ΘΕΟΔΟΣΑΚΗ

Αγάπη γυν. όν. Αγαπούλα, Αγαπηνιά.

Άγγελος άνδρ. όν. Αγγελής.

Άγγελική γυν. όν. στή βάση του Άγγελος.

Συνηθισμένοι τύποι: Αγγέλα, Αγγελικούλα.

Αικατερίνη γυν. όν. πολύ διαδομένο με συνηθισμένους τύπους: Κατερίνι (τό), Κατερινιό (τό), Κατερινιά ή Κατερινιά, Κατεργιά, Κατερίνα, Κατίνα, Κατινιό (τό), Κατινάκι (τό), Καντίκω(η), Καντικούλα, Κατίγκω.

Η χαϊδευτική μορφή Κατίγκω που συναντάται στο χωριό μου, προϋποθέτει τή μορφή Κατινίγκω (πρβλ. Ευγενίγκω) με πτώση του —ι— ανάμεσα στα δύο σύμφωνα. Ερμηνεία του Στ. Κυριακίδη (Λαογραφία 5, 1915, 350), που συμφωνώντας ο ΚRETSCHMER θεωρεί τό επίθημα —γκω— ως σλαβικό.

Αλέξανδρος άνδρ. όν. Σπάνιο στο χωριό μου και χωρίς παραλλαγές. Προέρχεται απού τό Μακεδόνα Μέγα Αλέξανδρο.

Αναστασία γυν. όν. Ίσως απού τό όνομα ομώνυμης αγίας, πίο πιθανό όμως απού τήν Ανάσταση του Χριστού. Πολύ συνηθισμένοι τύποι στο χωριό μου: Τασία, Τασούλα, Στασώ, Ανεστασία.

Ανδρέας άνδρ. όν. που συνηθίζεται στο χωριό μου χωρίς παραλλαγές (μόνο με τροπή του δ σε τ: Αντρέας). Αγαπητό στο λαό του χωριού μου μά και τής Κρήτης απού τόν ομώνυμο Άγιο Ανδρέα, Επίσκοπο Κρήτης.

Άννα γυν. όν. Σήμερα συνηθισμένος τύπος είναι τό Αννίκα. Περασμένες δεκαετίες (πριν απού τόν πόλεμο) συνηθίζονταν πολύ οι τύποι Αννάκι (τό) και Αννιό (τό).

Αντώνιος άνδρ. όν. Ο τύπος Αντώνιος δέ χρησιμοποιείται σχεδόν ποτέ. Συνηθίζεται πίο πολύ Αντώνης, επίσης Αντωνάκης και Αντωνιό (τό).

Απόστολος άνδρ. όν. απού τό λειτουργήμα των μαθητών του Χριστού. Ελάχιστες φορές γίνεται χρήση του Αποστόλου.

Συνηθίζεται τό Αποστόλης, Αποστολάκης, Αποστολιό (τό).

Αργυρή γυν. όν. Συνηθίζεται και ο τύπος Αργυρούλα. «Τό ανδρικό όνομα Ασημής και τό Αργυρή και Ασημίνα έχουν γίνει στή βάση του μετάλλου (Άσημος άργυρος, Άργυρος». (Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, τόμος πρώτος σελ. 100»).

Αριστείδης άνδρ. όν. παρμένο απού τήν αρχαία εποχή.

Β'

Βασίλειος άνδρ. όν. απού τόν Άι—Βασίλη απού τήν Καισάρεια. Συνηθίζεται πίο πολύ ο τύπος Βασίλης, Βασιλάκης, Βασιλιό (τό). Πολύ σπάνια ακούγεται τό χαϊδευτικό Βάσος.

Βασιλική γυν. όν. Συνηθίζεται Βασιλικούλα, Βασούλα, Βάσω (η).

Γ'

Γεώργιος άνδρ. όν. Συνηθίζεται πίο πολύ ο τύπος Γιώργης. Άλλοι τύποι που συνηθίζονται λιγότερο είναι: Γιώργος, Γιωργάκης, Γιωργιό (τό). Τό όνομα Γιώργης είναι πολύ διαδομένο στο χωριό μου.

Τις προηγούμενες δεκαετίες στή λατρευτική ζωή του λαού του χωριού μου ξεχωριστή θέση κατείχαν οι Άγιοι που γιορ-

τάζονταν με πανηγύρα, γλέντια και χαρές. Τήν πρώτη θέση κατείχε ο Άι—Γιώργης με τό αξέχαστο γραφικό πανηγύρι του στή Φλέγα του Κερατοκάμπου. Πολύ αγαπητά και πολύ διαδομένα ήταν πάντα τό όνόματα των Αγίων που έχουν εκκλησίες στο χωριό μου.

Γεωργία γυν. όν. αντίστοιχο του ονόματος Γεώργιος. Γεωργίτσα, Γιωργούλα, Γιωργουλιό (τό).

Δ'

Δέσποινα γυν. όν. απού τήν Παναγία τή Δέσποινα. Δεσποινιό (τό), Δεσποινιά (η), Δεσποινάκι (τό).

Δημήτριος άνδρ. όν. Πολύ διαδομένο γιά τούς λόγους που αναφέρω στο όνομα Γεώργιος. Πίο συνηθισμένος τύπος ο Δημήτρης, Δημητρώ (τό).

Διονυσία γυν. όν. αντίστοιχο στο ανδρικό όνομα Διονύσιος, που τιμά τόν ομώνυμο Άγιο Διονύσιο.

Διομήδης άνδρ. όν. σπάνιο στο χωριό μου, παρμένο απού τήν αρχαία εποχή και πίο σήμερα τόν Διομήδη μάρτυρα. Και ως Διομήδης συνηθίζεται αλλά και Διομηδάκι (τό), Διομηδιό (τό).

Ε'

Ειρήνη γυν. όν. απού τήν Αγία Ειρήνη. Τά τελευταία χρόνια συνηθίζεται πίο πολύ εξαίτησ τής θαυματοποιού Αγίας Ειρήνης τής Χρυσοβαλάντου. Πολύ λές γυναίκες απού τό χωριό μου που δέν κάνουν παιδιά τό τάζουν στήν Αγία Ειρήνη και όταν γενιώνται τό βγαίνουν Ειρήνη. Συνηθίζεται και Ερήνη, Ρηνιό (τό), Ρηνούλα, Ρηνάκι (τό).

Ελένη γυν. όν. απού τήν Αγία Ελένη. Και ο τύπος Ελένη είναι συνηθισμένος αλλά και Λενιό (τό) Λενάκι (τό), Ελενίτσα (η), Ελενιά. (η).

Στις προηγούμενες δεκαετίες υπήρχε και ο τύπος Λέγκω και Λεγκώ (η) Λεγκώ σύζυγος του παπα—δασκάλου Μηλιαρά).

Ελευθέριος άνδρ. όν. απού τόν Άγιο Ελευθέριο. Συναντάται με τις μορφές: Λευτέρης, Λευτεράκι (τό); Λευτεράκης (ο), Λευτεριό (τό). Σε όλους τούς τύπους παρατηρείται τροπή του δασέος συμφώνου θ στο φιλό —τ—.

Ελευθερία γυν. όν. αντίστοιχο του πίο συνηθισμένου τύπου του ονόματος Ελευθέριος «Λευτέρης» και όχι απού τό Ελευθερία, δηλαδή λευτεριά.

Ελπίς γυν. όν. Φορτίζεται με χριστιανικό πνεύμα, άλλωστε η Χρ. Εκκλησία τιμά ομώνυμο Αγία (Σοφία, Πίστεις, Αγάπης, Ελπίδος). Συνηθίζεται πάντα ο τύπος Ελπίδα.

Ευαγγελία γυν. όν. απού τόν Ευαγγελισμό τής Θεοτόκου. Πίο συνηθισμένος τύπος είναι Βαγγελία, Βαγγελιό (τό), Βαγγελιώ (η).

Ευγενία γυν. όν. προς τιμήν Ευγενίας Μάρτυρος (24 Δεκεμβρίου). Όνομα πολύ συνηθισμένο, που πιθανόν νά έγινε γνωστό στο χωριό μου απού τή μεγάλη διάδοση του δημοτικού τραγουδιού που αρχίζει με τό στίχο «Η Ευγενούλα η μοσχονιά κι η μοσχοπαντρεμένη...».

Τις περασμένες δεκαετίες όλες οι γυναίκες τό ήζεραν απού έξω και

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

ΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

«BIANNITIKA NEA»

Μηνιαία έκδοση στην ύπηρεσία όλων των Βιαννιτών

Έκδοτης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Όδος 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
Έβανς 83 (Στοά Μουρτζή)

Ετήσιες συνδρομές

Ίδιωτών — Σχολείων — Ένοριών δρχ. 200
Κοινοτήτων — Σχολείων — Ένοριών > 300

Εμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ήράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 37 Ήράκλειο
Χειρόγραφα δημοσιεύματα ή μη δεν επιστρέφονται. Τά ένυπογραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων.

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 1**
Μουρέλο και ο υδροηλεκτρικός σταθμός στο Βράσκο στη σημερινή θέση του εργοστασίου του συνεταιρισμού (διαφορά υψόμετρου, γύρω στα 100 μ.). Δεν ξέρω γιατί τελικά ναυάγησε η προσπάθεια αυτή. Αργότερα, το 1938, το ίδιο σχέδιο ξανάρθε στο προσκήνιο με τεχνικό πρωτοπόρο τον αξιόλογο μηχανικό Γ. Δ. Παπαμαθαϊάκη. Τον Απρίλη του 1938 μετρήσαμε μαζί, με πρωτόγονα βέβαια μέσα, την παροχή των πηγών Γαμπριγγέλε — Απ. Μάνας και βρήκαμε 60 λίτρα)δ και το έργο, που στις βασικές του γραμμές δέ διέφερε από το παλιό, φαινόταν ότι δέ θα συναντούσε εμπόδια. Πρέπει να σημειώσουμε ότι οι φιλοδοξίες του έργου αυτού δεν πήγαιναν πέρα από τον απλό ηλεκτροφωτισμό. Για ψυχγία η ηλεκτρο-

κίνηση μηχανών δέ γινότανε την εποχή αυτή λόγος. Τις νύχτες θά δουλευε το ηλεκτρικό εργοστάσιο και θά ποτίζονταν τὰ κάτω περιβόλια και ορισμένες μέρες θά μπορούσαν νά δουλεύουν οι νερόμυλοι και νά ποτίζονται τὰ επάνω περιβόλια. **Και από τήν εποχή εκείνη θεωρούσαμε βασικό νά γίνει το υδροηλεκτρικό έργο χωρίς ουσιαστική αλλαγή του όμορφου περιβάλλοντος τής Βιάννου.** Το έργο ματαιώθηκε και τή φορά αυτή με το ξέσπασμα του Β' Παγκ. Πολέμου και τόν ηρωικό θάνατο του μηχανικού Γ. Δ. Παπαμαθαϊάκη στην Κλεισούρα τής Αλβανίας. Μετά τόν πόλεμο, με το φτηνό πετρέλαιο, τόσο μικρά υδροηλεκτρικά έργα κρίθηκαν οικονομικά ασύμφορα και εγκαταλείφθηκαν.

Τό 1961 πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά ο ηλεκτροφωτι-

σμός τής Α. Βιάννου με συντονισμένες προσπάθειες τής Κοινότητας, του ελαιουργικού συνεταιρισμού και των σωματείων Βιαννιτών. Με σχετική σύμβαση η ΔΕΗ ανέλαβε όλες τις εξωτερικές εγκαταστάσεις και τις παροχές σε όλα ανεξαρτήτως τὰ σπίτια με τὸ ποσό των 350.000 δρχ. πού κατέβαλε η Κοινότητα. Ο Συνεταιρισμός διέθεσε τις πετρελαιομηχανές του με χώρο για τή γεννήτρια και πολλοί Βιαννίτες τής Αθήνας και άλλων πόλεων συνεισέφεραν εθελοντικά ορισμένα χρηματικά ποσά. Έτσι εξασφαλίστηκε ο ηλεκτροφωτισμός τής κωμοπόλεως για ένα μέρος μόνο του 24ώρου. Η οριστική λύση του εξηλεκτρισμού ολόκληρης τής επαρχίας δόθηκε αργότερα από τή ΔΕΗ, με τήν ένταξη τής περιοχής στο διασυνδεδεμένο δίκτυο τής Κρήτης. **Είναι αξιοσημείωτο ότι για τόν τελικό εξηλεκτρισμό τής Κρήτης μά και ολόκληρης τής Ελλάδος μεγάλη ώθηση έδωσε η βραβευμένη από τήν Ακαδημία Αθηνών δημοσίευση με τόν τίτλο: «Ο αγροτικός εξηλεκτρισμός τής νήσου Κρήτης» του συνεπαρχιώτη μας διαπρεπούς μηχανικού κ. Γ. Παπαμαθαϊάκη πού κυκλοφόρησε τό 1965.**

ΤΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΑΤΩ ΑΝΑΠΟΔΑΡΗ: Τά σχέδια του έργου αυτού ενδιαφέρουν άμεσα τή Βιάννο, γιατί στις εκβολές του ποταμού, στη Δέρματο, βρίσκονται πολλές περιουσίες Βιαννιτών πού τὰ τελευταία χρόνια μάλιστα άρχισαν νά αξιοποιούνται. Θά δύσσομε σύγντομα μερικά στοιχεία του έργου, όπως προβλέπονται από τὰ σχέδια τής εταιρίας HYDRO — Αγ. Χατζηδάκις πού έχουν συμπληρωθεί από τεχνικούς του ΙΓΜΕ (Μελέτη Γ. Αρώνη 1958). — Με φράγματα στις θέσεις Βίγλα και Φαραγκόμυλος (ύψος

40 — 50 μ.) θά σχηματιστεί τεχνητή λίμνη πού θά εκτείνεται πιά βόρεια από τὸ χωριό Δεμάτι.

— Θά χρειαστούν 60 εκατ. κ.μ. νερό τὸ χρόνο και επειδή τόσο νερό δέ μπορεί νά εξασφαλιστεί από τή λεκάνη απορροής του Αναποδάρη, θά γίνει μιά σήραγγα 7,5 χμ. πού θά αρχίζει από τὰ χωριά Λαγού και Μετόχι του Λασιθίου και θά καταλήγει στη Γερακιανή Λαγκάδα, από όπου τὰ νερά από τὸ οροπέδιο του Λασιθίου θά μπαίνουν στον Κολοκίθη, παραπόταμο του Αναποδάρη. Έτσι και η τεχνητή λίμνη θά πλουτιστεί με νερό και τὸ Λασιθί θά γλυτώσει από τις πλημμύρες τής χειμερινής περιόδου.

— Με υπόγειο σήραγγα από τὸ φράγμα στο φαραγγί, τὰ νερά θά φθάσουν ως τόν Τσοούτσουρο, όπου θά γίνει και ο υδροηλεκτρικός σταθμός, κι από κεί τὰ νερά θά χύνονται στη θάλασσα!!

Αργά ή γρήγορα, με τήν πετρελαϊκή κρίση, πού ολοένα θά χειροτερεύει, τὸ έργο του Κάτω Αναποδάρη, θά ξανάρθει στο προσκήνιο, όπως και πολλά άλλα έργα πού βρίσκονται μόνο σε σχέδια στα ντουλάπια. **Οι Βιαννίτες και άλλοι ενδιαφερόμενοι από τή Μεσαρά πρέπει νά επαγρυπνούν, για νά μη γίνει τὸ έγκλημα νά χύνονται τὸσα νερά στη θάλασσα αντί νά ποτίζουν τὰ εύφορα παράλια των Καμπουλών, τής Δέρματος και του Τσοούτσουρου. Το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο πρέπει νά γίνει, όσες δυσκολίες κι αν παρουσιάζει στην έξοδο του Ποροφάραγγου, γιατί η άρδευση τής περιοχής από κεί και κάτω θά δώσει στην Εθνική Οικονομία πολύ περισσότερα από ό,τι η υδροηλεκτρική ενέργεια.**
ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΧΟΝΤΡΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

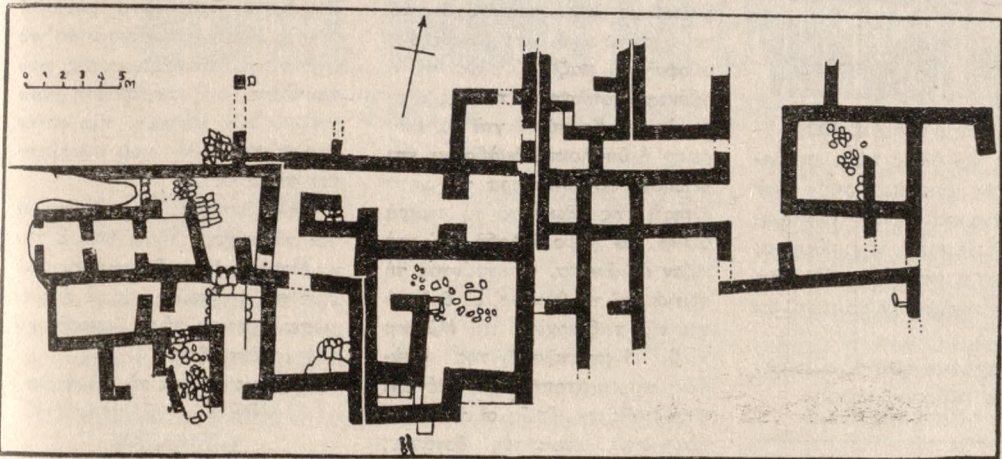
★ **ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 1**
σκόρπια στην περιοχή. Σέ ένα δωμάτιο πού δέν συλήθηκε βρέθηκε άφθονη και ένδιαφέρουσα κεραμική, μαγειρικά σκεύη κλπ. Βρέθηκαν επίσης τρίωτος άμορφός άνακτορικού ρυθμού με διακόσμηση φυτικών σπειρών. Μεγάλοι άμφορείς και μικροί με τρεις λαβές, ύδριες, χύτρα με

κίμα Μεσομινωικής ΙΙΙ μέχρι Ύστερομινωικής Ι (1700 — 1450 π.Χ.) περιόδου στους πρόποδες μεγάλου οικισμού, όπου βρέθηκαν λίθινος λύχνος, δίστομος πέλεκυς και ένα ειδώλιο. Το οικίμα αυτό φαίνεται πώς ήταν μικρό άγροτικό έργο 10Χ8 μ. με τρία δωμάτια. Στα δυο βρέθηκαν ιερά σκευή και λει-

ώνωστης μέρι σήμερα πόλης. Παρατήρησε επίσης λειψανα οι κημάτων ελληνικών χρόνων, όπου βρέθηκε πιθάρι με έμπιστη γραπτή διακόσμηση με ρόδακες και πουλιά και ένα σκεύος πού μοιάζει με μεγάλο ίγδιο (χαβάκι). Κοντά στη θέση αυτή είναι νεκροταφείο κλασικών και έλληνορωμαϊκών χρόνων. Έκεί βρέ-

τούς νεοανακτορικούς χρόνους και άποκάλυψε μεγάλο κτίριο, όπου βρέθηκαν πιθάρια, άμφορείς, τμήματα κεραμικού τροχού και άλλα μικρά άγγεϊα, κύπελλα τής Μεσογειαςκής ΙΙΙβ' μέχρι τής Ύστερομινωικής έποχής.

Έπίσης στο ύψωμα Μ π ο υ μ π ο υ λ ι έγινε δοκιμαστική άνασκαφή, όπου βρέθηκε κεραμική τής προανακτορικής περιόδου, πρὸ του 2000 π.Χ. Στη θέση Ρ ο υ κ ο υ ν η Κ ο ρ φ ή άνεσκαψε μεγάλο κυκλικό οικοδόμημα, πού πιστεύει πώς ήταν πύργος φρουράς έλληνιστικών και έλληνορωμαϊκών χρόνων. Διασώζεται άπό ύψος δυο μέτρων, μοναδικό στο είδος του με περιεργή διάταξη.
ΣΤΕΡΓ. Γ. ΣΠΑΝΑΚΗΣ
Ήράκλειο, Νοέμβρης 1980

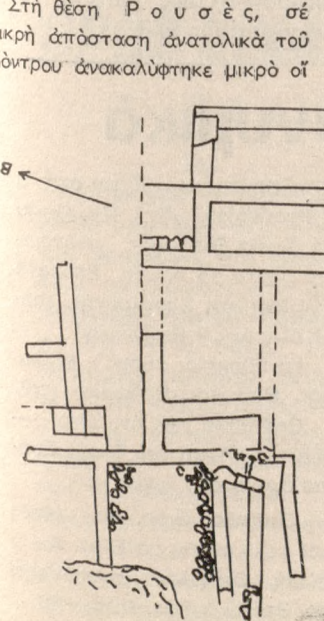

Ύστερομινωικός οικισμός
Στη θέση «Κεφάλι» του χωριού Χόντρος Βιάννου
(Από τὸ Έργον τής Αρχαιολογικής Εταιρείας τό 1957)

τρια πιάδα, πολλά ποτήρια, κύαθοι, κύλικες κλπ. Βρέθηκαν επίσης ιερά σκευή, ρυτά κωνικά, σωληνωτό σκεύος σχετικό με τούς ιερούς όφεις, θαλάσσιος φυσικός τρίτονος και τριποδικός βωμός με παράσταση λεόντων ή δαιμόνων. Άπό τὰ σπουδαιότερα εύρήματα είναι ένα πλαστικό ρολόι, πού παριστάνει έγκυο γυναίκα τήν ώρα πού γεννά. Ο οικισμός είχε και σπίτια με άνω όροφο, πού έπικοινωνούσε με έξυλινες σκάλες. Η τεχνική τής δόμησης είναι έπιμνημένη. Παρά τή χρονική περίοδο πού τοποθετείται ο οικισμός, δέν υπάρχει σ' αυτόν ο χαρακτηριστικός τύπος του μυκηναϊκού μεγάρου.

Ύστερομινωικός οικισμός
Στη θέση Κ α σ τ ρ ι στον Κ ε ρ α τ ο κ α μ π ο έξερεύνησε τήν άκρόπολη μικρής

θήκε μιά πλήνη προτομή γυναίκας κλασικών χρόνων και πλαστικό άγγεϊο σε σχήμα νέγρου παιδιού του 3ου π.χ. αιώνα. Στην κορυφή τής άκρόπολης σώζεται λαξευτή δεξαμενή. Ο Πλάτων συνέχισε τις έρευνές του τό 1960 και με δαπάνη τής 'Αρχαιολογικής Έταιρείας άνεσκαψε στη θέση Κ ε φ α λ ι Λ α ζ α ν ά, στην περιφέρεια του ίδιου χωριού Χόντρος, μεγάλη μινωική άγρέπαυλη του 1600 π.Χ. Η καταστροφή της όφειλεται μάλλον σε σεισμό. Με τὰ οικοδομικά υλικά τών έρειπίων κτίσανε στο άπέναντι διάσελο σπίτια τής Ύστερομινωικής ΙΙΙ περιόδου. Τόν ίδιο χρόνο άνεσκαψε στη θέση Τ ο υ ρ κ ι σ σ α και Ξ υ ν α χ λ ά δ α, ΝΔ του χωριού, όπου ήτανε, ως φαίνεται, ο κύριος μινωικός οικισμός

Μινωική αγροκία
Στη θέση «Κεφάλι Λαζανά» του χωριού Χόντρος Βιάννου
(Από τὸ Έργον τής Αρχαιολογικής Εταιρείας τό 1960)

ΧΡΗΣΙΜΑ ΒΙΒΛΙΑ
Για τούς μαθητές, τούς φοιτητές και τούς φιλόλογους
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ
1. ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ
Για τήν Γ' τάξη Γυμνασίου
2. ΤΟ ΛΑΤΙΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Πωλείται σε όλα τὰ βιβλιοπωλεία
3. ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ
Διατίθεται από τὸ συγγραφέα
Καποδιστρίου 37
Ήράκλειο Κρήτης

ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΞΕΝΑ ΜΕΡΗ

★ **ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 1**
διά από θεϊάφι και φθάνομε στην Έρημο του Σινά. Επακόλουθα χιλιόμετρα η διαδρομή ως τή Μονή τής Αγίας Αικατερίνης. Έχει κάτι ξεχωριστό τὸ Όρος Σινά, για νά περπατήσει πάνω του ο Θεός. Έχει αναρίθμητες λαξευμένες γρανιτένες κορφές, τόσο λείες, πού νομίζεις πώς είναι ξυλογλυπτική βγαλμένη από τὰ χέρια του Θεού. Τὸ όνομά του τὸ πήρε από τὸ σημιατικό σέν, πού σημαίνει δόντι, από τὸ σχήμα πού έχουν οι κορφές του και από τή γυαλιστερότητά τους. Τεράστια φυσικές δυνάμεις, ίσως τρομεροί άνεμοι πού έφεραν μαζί τους σύννεφα από κόκκους άμμου, σε ανυπολόγιστα χρονικά διαστήματα, μόρεσαν νά λειάνουν τις γρανιτένες κορφές του Σινά, νά τούς δώσουν τις απαλές μορφές πού έχουν σήμερα και τέτοια μεγαλοπρέπεια, πού ο Θεός νά διαλέξει τὸ Όρος αυτό για νά περπατήσει πάνω του.

αγκάθια. Στο βάθος μερικές σκηνές Βεδουΐνων. Τὸ πούλμαν έχει σταματήσει και από τις σκηνές τρέχουν σε μάς παιδιά, αγόρια και κορίτσια, με φωνές. Πατούν με γυμνά πόδια αγκάθια και κοφτερές, καυτές από τόν ήλιο πέτρες: «Καραμέλες!», αυτό ήταν τὸ αίτημά τους. Είχαμε μαζί μας καραμέλες, τούς τις πετούμε και τις αρπάζουν στον αέρα με ξεφωνητά χαράς. Ευτυχισμένα τή μέρα τούτη τὰ παιδιά τής ερήμου, με τις λίγες καραμέλες πού εξοικονόμησαν.

Μιά λυγρή δεκαπεντάχρονη κοπέλα Βεδουΐνα, με γυμνά πόδια κι αυτή αλλά με κρυμμένο τὸ πρόσωπο, ζητά νά τής γεμίσομε τὸ μπιτόνι της νερό και μάς ευχαριστεί με τόσες υποκλίσεις και χειρονομίες. Θά 'ναι κι αυτή, όπως και τὰ παιδιά, ευτυχισμένη σήμερα πού δέν θά οδοιπορήσει μακριά, για νά φέρι τὸ νερό τής φαμίλιας από τὸ μοναδικό πηγάδι.

Με τόσο μικρά πράγματα αποκατάται από τούς ανθρώπους τής Ερήμου η ευτυχία, η τόσο δύσκολη και απρόσιτη στούς πολιτισμένους ανθρώπους τής αφθονίας. Μέσα σε μιά χαράδρα, πλαισιωμένη από πανύψηλες γρανιτένες κορφές, η Μονή τής Αγίας Αικατερίνης. Προβάλλει μπροστά μας ξαφνικά με τὸ τείχος της, τὰ καμπαναριά της, τούς ξένωνες της, τὸ μικρό κήπο της, τήν ιστορία της. Είναι σωστό θαύμα η διατήρηση του τόσο απομακρυσμένου και απομονωμένου αυτού προπύργιου του ληνισμού και τής ορθοδοξίας επί

1600 χρόνια ανάμεσα σε αλλόθρησκους και ανήκει ξεχωριστή τιμή στούς Έλληνες μοναχούς, πού τὸ διατήρησαν και τὸ διατηρούν.

Η Μονή τής Αγίας Αικατερίνης είναι κτισμένη εκεί, όπου τὸ πηγάδι του Μωυσή. Στο πηγάδι αυτό ο Μωυσής συνάντησε τις κόρες του Ισθώρ, τὸ μετέπειτα πεθερό του, νά ποτίζουν τις κατσίκες τους. Έχει βάθος δυο μέτρων και δέ στερφε ποτέ, από τή μακρινή εκείνη εποχή, κι απ' αυτό υδρεύεται η Μονή. Εκτός από τὸ πηγάδι του Μωυσή στον περίβολο τής Μονής υπάρχει η «ιερά βάτος, η φλεγόμενη και μη καιομένη, μέσα από τήν οποία ο Θεός μίλησε στο Μωυσή: «Ο τόπος πού πατείς, τὸυ έίπε, Μωυσή, είναι ιερός και πρὶν πλησιάσεις βγάλε τὰ υποδήματά σου».

Σύμφωνα με τή θεϊκή αυτή εντολή όλοι πού μπαίνουν στο παρεκκλήσιο τής Αγίας Βάτου, πού κτίσθηκε εκεί τὸ 330 από τήν Αγία Ελένη, βγάζουν πρώτα τὰ παπούτσια τους. Η Αγία Τράπεζα του παρεκκλησίου τοποθετήθηκε στη θέση τής βάτου και οι παραφωδές της αφέθηκαν έξω από τὸ ιερό του παρεκκλησίου. Στη θέση αυτή οι παραφωδές τής βάτου, ανανεούμενες αυτόματα, διατηρούνται επί τρεις χιλιάδες χρόνια ως σήμερα. Περιηγητές πού επισκέφθηκαν τὸ μέρος κατά διάφορες εποχές βεβαιώνουν πάντα για τήν ύπαρξη τής βάτου. Είναι η μόνη βάτος του είδους αυτού, σ' όλη τή Χερσόνησο του Σινά.
(Συνεχίζεται)

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

★ **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1 φταιει; Θά μπορούσε μήπως η υπηρεσία του ΟΤΕ νά ενημερώσει τους αναγνώστες μας, οι οποίοι ταλαιπωρούνται και ζη-

τούν νά μάθουν τὰ αίτια πού δημιουργούν τὶς ανωμαλίες στὸ τηλεφωνικὸ δίκτυο; Καί πῶς πρέπει νά ξεπεραστούν;

ΓΙΑ ΤΟ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ Κερατόκομπου παραπονιούνται γιὰ τὴν ποιότητα τοῦ νεροῦ πού παίρνουν ἀπὸ τὸ Κοινοτικὸ πηγάδι. Μία ἐξέταση τοῦ νεροῦ ἀπὸ τὴν Υγιεινομικὴ Υπηρεσία θά μπορούσε νά λύσει τὸ θέμα.

ΤΟ ΑΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ
(Ο ΚΟΙΝΟΣ ΣΩΡΟΣ)

Μὲ πολλή καθυστέρηση ξεκίνησε φέτος τὸ μάζεμα τῆς ελιάς. Αὐτὲς τὶς μέρες τὰ περισσότερα εργοστάσια, συνεταιρικά καὶ ἰδιωτικά, ἄρχισαν τὸ ἄλεσμα. Μὲ τὸν ἴδιο, ὅπως κάθε χρόνο, τρόπο.

Κάθε παραγωγὸς μαζεύει ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν παραγωγή του, τὴ δηλώνει στὸ εργοστάσιο καὶ περιμένει σειρά γιὰ νὰ τὶς ἀλέσει. Εἰς ἀρχὴν ἕνας ἀγῶνας, πού πολλές φορές οδηγεῖ σὲ διαξιφισμούς, καβγάδες καὶ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὴν ποιότητα τοῦ λαδοῦ. Ἐτσι, προβάλλει ἡ ἀνάγκη νὰ προσεχτεῖ ἡ κατάσταση αὐτὴ καὶ ν' ἀντιμετωπιστεῖ μὲ τρόπο ἐπιφελῆ γιὰ τὸν παραγωγὸ καὶ τὴν ποιότητα τοῦ λαδοῦ.

Ὁ πῶς ἀποτελεσματικὸς, κατὰ τὴ γνώμη μας, εἶναι ὁ κοινὸς σωρὸς, τὸ κοινὸ ἄλεσμα. Ἐχει συζητηθεῖ καὶ ἄλλοτε στὴν ἐπαρχία μας, σὲ μερικά τουλάχιστον χωριά, μὰ σκόνταψε σὲ μικροῦ πολιογισμοῦς, μικροδιαφορὰς πού παρουσιάζονται ἀπὸ περιφέρεια σὲ περιφέρεια. Οἱ συζητήσεις ἔμειναν στὰ καφενεῖα καὶ καμιά προσπάθεια δὲν δοκίμασθηκε.

Απὸ μιά ἐρευνα πρόχειρη διαπιστώνει κανεὶς ὅτι σὲ ἀρκετὰ διαμερίσματα ὁ τρόπος αὐτὸς ἔχει ἐφαρμοσθεῖ μὲ πολὺ εὐνοϊκά ἀποτελέσματα. Στὴν Πελοπόννησο σὲ πολλὰ χωριά, σὲ ἀρκετὰ τῆς ἐπαρχίας Μαλεβυζίου καὶ τελευταία στὸ χωριὸ Λακωνία τοῦ Μεραμπέλλου.

ΠΟΙΕΣ ΩΦΕΛΕΙΕΣ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΑΛΕΣΜΑ:

α) Ὁ παραγωγὸς ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν φροντίδα τοῦ πότε θ' ἀλεστοῦν οἱ ἐλιές του καὶ ἐτσι κερδίζει τὸ μεροκάματο πού θά χάσει γιὰ νὰ παρακολουθήσει.

β) Τὸ ἄλεσμα θά γίνεται ἀμέσως καὶ ἐτσι ἐξαφαιλεῖται χαμηλόβαθμο λάδι. Τὸ σημείο αὐτὸ ἐνδιαφέρει ἰδίαιτερα ἀπὸ φέτος μὲ τὸν καθορισμὸ τῆς τιμῆς τοῦ λαδοῦ μὲ βάση τὸ 30) καὶ τὴ μεγάλη διαφορά τιμῆς πού δίνει ταὶ ἀπὸ βαθμὸ σὲ βαθμὸ.

γ) Τὰ εργοστάσια θά μποροῦν ν' ἀλέθουν συνέχεια, χωρὶς τὴ διακοπὴ πού χρειάζεται τώρα γιὰ ν' ἀδειάζουν ὁ μύλος, οἱ δεξαμενὲς καὶ οἱ ελαιοκαθαριστήρες, μὲ τὴν ἐπιβάρυνση ὁ κάθε παραγωγὸς. Ἐτσι ἐπέρχεται οἰκονομία μὲ τὴν αὐξημένη ἀπόδοση, πράγμα πού πρέπει νὰ δοθεῖ στὸν παραγωγὸ μὲ τὴ μείωση τοῦ ποσοστοῦ δικαιωμάτων τοῦ εργοστασίου.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ κερδίζει καὶ ὁ παραγωγὸς πού οἱ ἐλιές του προέρχονται ἀπὸ περιφέρειες πού υποτίθεται πῶς ἔχουν μεγαλύτερη ἀπόδοση. Γιατὶ μὲ τὰ ὀφέλη πού θά ἔχει ἐξισώνεται ἡ διαφορά ἢ καὶ υπερκαλύπτεται.

Διατυπώνομε τώρα μερικὲς σκέψεις γιὰ τὴν πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου αὐτοῦ. Εἶναι φυσικὰ ευκολότερο στὰ συνεται-

ρικὰ εργοστάσια καὶ μὲ μιά καλὴ προσπάθεια καὶ ὀρισμένους συνεννοήσεις πελατῶν καὶ ἰδιοκτητῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ ελαιουργείου. Ἐπιβάλλεται λοιπὸν:

1) Τὸ ὁμοίμορφο λιοκλάδιμα. Νά μὴν ἀφήνει ὁ ἕνας πολλὰ φύλλα καὶ ὁ ἄλλος λίγα. Πολὺ θά βοηθήσει σ' αὐτὸ ἡ χρησιμοποίηση τυποποιημένων κόσκινων γιὰ νὰ καθαρίζονται οἱ ἐλιές ἀπὸ τὰ κλαδιά καὶ τὰ περισσότερα φύλλα.

2) Τὸ ζύγισμα τῶν ἐλιῶν.

3) Ἡ ἐξασφάλιση καθαρῶν σακίων γιὰ ν' ἀποφεύγεται ἡ ζημιὰ στὴν ποιότητα τοῦ λαδοῦ.

4) Ἡ καταχώρηση σὲ καταστάσεις τοῦ ελαιοκάρπου κατὰ περιοχὲς καὶ ἡ ἀπόδοσή του.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω στοιχεία θά βγῶν συμπέρασματα πού μποροῦν νὰ συζητηθοῦν μεταξὺ τῶν παραγωγῶν καὶ εἰμαστε βέβαιοι πῶς θά 'ναί τέτοια, πού μόνον τοὺς θά προχωρήσουν στὸν κοινὸ σωρὸ.

Ὁ Συνεταιρισμὸς Βιάννου ἄς προχωρήσει φέτος στὴν συγκέντρωση τῶν παραπάνω στοιχείων. Ἄς ἀκουστοῦν γνῶμες καὶ προτάσεις παραγωγῶν. Οἱ στήλες τῶν Β.Ν. εἶναι διαθέσιμες γιὰ ὅλους. Ἄς ἀρχίσει ἕνας διάλογος ἀπὸ τὸν ὁποῖο πιστεύομε πῶς κατὰ τὸν πῶς προκύψει.

Ἐμεῖς ὑποσχόμεσθε σὲ ἄλλο φύλλο τῶν Β.Ν. νὰ δώσουμε πληροφορίες μὲ λεπτομέρειες ἀπὸ περιοχὲς πού ἐφαρμόζεται τὸ κοινὸ ἄλεσμα ἀπὸ πολλὰ χρόνια.

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Ἡ ἔλλειψη βροχῆς μέχρι καὶ τὶς 10 Δεκεμβρίου δημιούργησε πολλὰ προβλήματα στὶς καλλιέργειες τῆς ἐπαρχίας μας. Οἱ ἐλιές δὲν μπόρεσαν νὰ ξεδιψάσουν μὲ τὴν λίγη βροχὴ πού εἶχε πέσει τὸν περασμένο μῆνα. Στὰ πρῶτα κηπευτικά ἐπίσης παρουσιάστηκαν μεγάλες δυσκολίες γιὰ τὸν ποτισμὸ τους.

Ἐσφινικά στὶς 10 τοῦ Δεκεμβρίου ἡ κακοκαιρία πού ξέσπασε σ' ὅλη τὴ χώρα ἐπληξε καὶ τὴν ἐπαρχία μας. Χιόνι σκέπασε ὅλα τὰ χωριά καὶ ὁ δυνατὸς αἶερας πού φυσοῦσε προκάλεσε πολλὲς ζημιές. Ἡ συγκοινωνία σταμάτησε γιὰ δύο μέρες. Τὸ ρεῦμα κόπηκε, ἡ ἐπαρχία βυθίστηκε στὸ σκοτάδι. Ἡ διακοπὴ τηλεφωνικῆς ἐπαφῆς ἀπὸ ζῆμιά στὶς γραμμὲς τοῦ ΟΤΕ ἐπέφερε πλήρη ἀπομόνωση τῆς ἐπαρχίας.

ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΗ ΣΥΜΗ ΤΟ 1943

Στὴ ἐφημερίδα «Κρητικὸ Φῶς» δημοσιεύθηκε συνέντευξη τοῦ συνεπαρχιωτῆ κ. Παπαδοκαλάκη μὲ τὸ Γ. Μαστραντωνάκη, πού ἀναφέρεται στὴ μάχη τῆς Σύμης καὶ τὰ γεγονότα πού ἀκολούθησαν στὴν ἐπαρχία μας. Τὰ στοιχεία πού ἀναφέρει ὁ κ. Μαστραντωνάκης μᾶς τὰ ἔχει στείλει καὶ ἔχουν δημοσιευθεῖ στὰ Β.Ν. σὲ περασμένα φύλλα τους.

Απὸ ἀφορμὴ τῆς συνέντευξης αὐτῆς ὁ συνεπαρχιωτῆς δικηγόρος κ. Γιάννης Ἀθανασάκης ἔστειλε καὶ δημοσιεύθηκε στὸ «Κρητικὸ Φῶς» τὴν ἐπιστολὴ πού ἀκολουθεῖ.

Τὴ δημοσιεύομε γιὰ τὰ νέα στοιχεία πού παραθέτει μὰ καὶ γιὰτὶ μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ ζητήσουμε γιὰ μιά ἀκόμη φορὰ κάτι πού ὁ ἴδιος τὸ ἔχει υποσχεθεῖ, μὰ περισσότερο ἔχει ἐκφράσει τὸ χρέος ὅλων ὅσοι κατέχουν στοιχεία καὶ μάλιστα ἀπὸ προσωπικὲς ἐμπειρίες, ὅπως ὁ ἴδιος, νὰ μᾶς τὰ στείλουν. Ἐτσι μόνον ἡ πρὶν ἰστορικὴ περίοδος τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου

μας θά φωτιστεῖ ὅσο γίνεται πῶς σωτὰ, πῶς ἀντικειμενικά, πῶς ολοκληρωμένα. Μόνον μὲ τὴν παράθεση καὶ διασταύρωση τῶν πληροφοριῶν καὶ τῶν προσωπικῶν ἐμπειριῶν ὅλων αὐτῶν, πού ἐξῆσαν τὰ γεγονότα στὴν περίοδο αὐτὴ θά μπορούσιν οἱ νεώτεροι καὶ ἡ ἱστορία νὰ βγάλουν τὰ συμπεράσματά τους.

Ὁ κ. Γ. Μαστραντωνάκης στὴ συνέντευξή του πού δημοσιεύθηκε στὸ φύλλο τῆς 3.11.80 τῆς ἐφημερίδας «Φῶς», ἀναφέρει τὰ κατεπανάληψη, στὸ πρόσωπό μου.

Σέβομαι τὸν ἐκλεκτὸ ἀγωνιστὴ, πού συμβαίνει νὰ εἶναι καὶ στενὸς συγγενῆς μου. Τιμῶ τὴ συμμετοχὴ πού στὴν Ἀντίσταση καὶ τὴν αἱματηρὴ εἰσφορὰ του στὸν ἱερὸν ἀγῶνα.

Ὡστόσο, γιὰ τὴν ἱστορία, πρέπει νὰ πῶς, τουλάχιστον ὅσα στὴ συνέντευξή του ἀναφέρονται σὲ μένα καὶ τὸν ἀδελφόν μου Γιώργη Μεταξάκη, δὲν ἀνταποκρίνονται στὴν ἀλήθεια. Ἄς μοῦ ἐπιτραποῦν, εἰδικότε-

ρα, μερικὲς διευκρινίσεις:

Α.α. Κι ἄλλοι ὄπλαρχηγοὶ (μὲ ἢ χωρὶς εἰσαγωγικά) μοῦ ἔχουν κάνει τὴν τιμὴ νὰ μὲ ἀναφέρουν ὡς μέλος τῶν ὁμάδων τους. Εἶναι φυσικὸ: Μετὰ τὴ διαφυγὴ τῆς ὁμάδας, Μανώλη Μπαντουβά στὴν Αἴγυπτο, ἐγὼ συνέχισα, ἐδῶ, τὴν ἀντίσταση ἀπὸ τὶς τάξεις τοῦ Ε.Α.Μ. Μὲ τὴν ἐπικράτηση τοῦ δοσιλογισμοῦ στὴν πολιτικὴ ζωὴ τῆς χώρας καὶ τὶς πολυχρόνιες διώξεις, τοὺς κτηνώδεις βασανισμούς, τὶς ἐξορίες καὶ τὶς τῶσες ἄλλες ταλαιπωρίες μου, ἔκοπα κάθε ἐπάφη καὶ κάθε σχέση μὲ ὄλους σχεδὸν τὸν κάθε παλιὸς συντρόφου μου τοῦ βουνοῦ. Ἐτσι ἐρχεται σὰ φυσικὴ συνέπεια ἢ προσπάθεια συσκότισης, ἀποσιώπησης ἢ καὶ παραποίησης τῆς ὁποιασδήποτε προσφοράς μου στὸ μεγάλο ἀγῶνα τοῦ Λαοῦ μας κατὰ τὸν Χίτλεροφασισμό, προσπάθεια πού συστηματικὰ ἐπακολούθησε.

β. Μῆτε ὁ κ. Γ. Μεταξάκης μῆτε ὁ ὑποφαινόμενος «φυλάγα μου» στὴ σπηλιὰ τοῦς Γερμανοὺς πού αἰχμαλωτίστηκαν στὴ μάχη τῆς Σύμης. Βέβαια, καὶ ἂν αὐτὸ εἶχε συμβεῖ, δὲ θά 'ταν ὑποτιμητικὸ. Δὲν εἶναι ὅμως ἀλήθεια.

β.α. Τὶς δυσκολίες ἐκείνης ὥρας ὅταν τὰ χωριά εἶχαν πυρποληθεῖ, ὁ πληθυσμὸς τοὺς εἶχε ἐξαναδραποδισθεῖ καὶ τὸ πᾶν εἶχε ἀνασπαταθεῖ, μὲ τὴν Ἰντέλλιτζενς Σέρβης νὰ νίπτει τὰς χεῖρας τῆς, σὲ μένα, τὸ Γιώργη Μεταξάκη καὶ τοῦ ἀκόμη ἄλλους ἐξαιρετοῦς ἀγωνιστῆς ἐτάχθη, τὸ τε ἢ ἀποστολὴ νὰ μείνουμε ὅπου σθοφυλακῆ μαζί μὲ πᾶν πὸ ὁ γδόντα ἑνοπλοῦς Ἰταλοῦς ἀντιφασίστες. Κι αὐτὸ, γιὰ νὰ μποροῦσε ἡ ὑπόλοιπη ὁμάδα νὰ ἐπιχειρήσει ἀσφαλῆστερα τὴ μετακίνησή της ἔξω ἀπὸ τὴ «νεκρὴ ζώνη», τὸ χῶρο δηλαδὴ πού χτενίζαν ἀδιάκοπα, σκορπώντας τὴ φωτιά καὶ τὸ θάνατο, οἱ δολοφονοὶ τῆς ταξιαρχίας τοῦ Μύλλερ.

β. Ἡ μετακίνησή τῆς ὁμάδας πραγματοποιήθηκε μὲ ἐπιτυχία. Ἐτσι, ἐμεῖς οἱ τέσσερις ἀγωνιστῆς, ἐθελοντῆς θανάτου, ἐκπληρώσαμε τὴν ἀποστολὴν μας.

γ. Μαζί μας, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἰταλοῦς, εἶχαμε καὶ δεκαπεντὶ Γερμανοὺς αἰχμαλώτους. Καὶ ἀκόμη τὸ διερμηνεῖα τῶν Γερμανῶν — τοῦ γερμανικοῦ τμήματος πού εἶχε ἀποδεκατισθεῖ στὴ μάχη τῆς Σύμης — τὸν Ἀρχανιώτη Ἀγογλωσσάκη. Ὁ ἀγαπητὸς μου Γιώργης Μαστραντωνάκης τραυματίας τότε τῆς μάχης τῆς Σύμης, εἶχε διακομισθεῖ ἄλλοῦ. Δὲν μπορούσε νὰ ἔχει δικὴ του ἀμνηστία ἀντίληψη. Ἡ φράση του, ὅτι ἐγὼ καὶ ὁ Γ. Μεταξάκης «φυλάγαμε» τοὺς αἰχμαλώτους, πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ὅτι σημαίνει ὅσα παραπάνω ἐθέτω.

δ. Βέβαια, ἐμεῖς οἱ τέσσερις πού μείναμε, ἀντιμετωπίσαμε τρομερὰ προβλήματα. Ὅμως σὴν μερα, ἀναπλάθοντας, στὸ μέτρο τοῦ δυνατό, τὴ ζωὴ καὶ τὴ δράση μας κατὰ τὶς δυσκολες ἐκεῖνες μέρες, ἔχω τὴ συνείδηση ἀπόλυτα ἡσυχῆ: Σ' ὅλον ἐκεῖνο τὸν ὄραμα τῶν προβλημάτων δόθηκαν λύσεις σωστές καὶ ἐθνικὰ ἀφέλιμες.

ε. Ἐπὶ τῆς τραγικῆς μοίρας τοῦ Ἀγογλωσσάκη. Ἴσως πρέπει νὰ τονίσω ἐδῶ πῶς σχεδὸν ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα — καὶ ὅπως ὅποτε μετὰ τὴν ἀνάκριση τῶν αἰχμαλώτων πού εἶχαν κάμει προσωπικὰ — τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα τοῦ δὲν ἀμφισβητήθηκαν ποτέ καὶ ἡ συμπεριφορὰ μας ἀπέναντι του ἦταν ἀνάλογη.

στ. Ἄλλο ζήτημα ἢ ἐξίσου τραγικὴ τὴν τύχη τῶν Γερμανῶν αἰχμαλώτων. Αὐτὸ καὶ πολλὰ ἄλλα δὲν ἔχουν, ὅσο ξέρω, φωτισθεῖ ἀρκετὰ. Ὅμως ξεφεύγουν ἀπὸ τὸ σκοπὸ τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς, πού ἐκεῖνον τῶν σημείων τῆς συνέντευξῆς τοῦ Γ.Μ. πού ἀναφέρονται σὲ μένα.

Τελειώνοντας, ἄς μοῦ ἐπιτραποῦν νὰ εὐχαριστήσω θερμὰ τὸν κ. Μανώλη Παπαδοκαλάκη, πού εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μὲ ἐνημερώσει σχετικά μὲ τὴ δημοσίευση τῆς συνέντευξῆς.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴ φιλοξενία ΓΙΑΝΝΗΣ ἈΘΑΝΑΣΑΚΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ Ἰεράπετρα, 15.11.1980

ΤΑ ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Εὐχονται στοὺς ἀναγνώστες του καὶ σ' ὅλους τοὺς συνεπαρχιωτῆς

ΧΑΡΟΥΜΕΝΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

ΤΙΜΗ ΣΤΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

(Δημοσιεύομε ἐντυπώσεις τοῦ κ. Μ. Τσομπανᾶκη ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψή του στὴν Ουκρανία τὸν περασμένο μῆνα, μὲ τὴν ευκαιρία τῆς ὀργάνωσης γιορταστικῶν ἐκδηλώσεων γιὰ τὴν ἑλλάδα).

«Βασίτ' ἐντύπωση μοῦ προξένησε ὁ καθημερινὸς καὶ μεγάλος φόρος τιμῆς πού ἀποτίουν στοὺς νεκροὺς τῶν πολέμων.

Στὸ μνημεῖο τῶν Πάρκου σὲ μιά τεράστια ἐκταση ἕνα πανύψηλο μνημεῖο ὕψους 125 μ. ἀγγίζει θαρρεῖ κανεὶς τὸν οὐρανὸ.

Απὸ τὸ πρῶτο στὶς 8 μέχρι τὶς 5 τὸ ἀπόγευμα τιμητικὴ φρουρὰ ἀπὸ 10 καλύτερες μαθήτριες ἐναλλάσσονται κάθε 20 λεπτά.

Μιά φλόγα παραμένει συνεχῆ ἀόβηστη.

Τὰ ἴδια μνημεῖα εἶδα καὶ στὴν Ὀδησσό, ὅπου μᾶς περιέμενε ἡ ἴδια ζεστὴ φιλοξενία ὅπως καὶ στὸ Κίεβο.

Μᾶς ξενάγησαν στὸ μεγάλο αὐτὸ λιμάνι, πού τόσοις δεσμοῦς ἔχει ἀπὸ παλιὰ μὲ τὴ ναυτιλία μας καὶ δεσμοῦς ἱστορικοῦς ἀπὸ τὴν ἰδρυση τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας στὴν Ὀδησσό. Στὴν αἴθουσα τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας ἀντικρύζοντας τὰ ἀναρτημένα πορτραῖτα τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ Μακρυγιάννη.

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Ὁ κ. Μανώλης Μύρ. Παπαδημητράκης πήρε τὸ πτυχίον τοῦ Μηχανολόγου.

ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΗ,

Στὶς γιορτὲς κάνε δῶρο στοὺς φίλους σου τὸ Αφιέρωμα στὸν Κονδυλάκη, τὴν ἐκδοση τῶν Β.Ν.

Ἐτσι προβάλλεις τὸν τόπο σου καὶ τοὺς ἀνθρώπους του. Ενισχύεις τὰ Β.Ν. στὴν προσπάθειά τους καὶ γι ἄλλες ἐκδόσεις.

Θὰ τὰ βρεῖτε: Στὴν Ἀθῆνα στὰ βιβλιοπωλεῖα: Σιδέρη, Εστίας καὶ Γρηγόρη. Ἐπίσης στὰ γραφεῖα τοῦ Συλλόγου στὸ Ἡράκλειο, σ' ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ στὴ Δ)ση τῶν Β.Ν.

ΑΞΙΕΠΑΙΝΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Σὲ δύο ἐκτενεῖς ἀναποκρίσεις τοῦ δασκάλου κ. Στυλ. Μανδαλάκη, πού δὲν μπορούμε νὰ δημοσιεύσουμε ἀπὸ ἔλλειψη χώρου, ἐξαιρούνται οἱ παρακάτω ἀξιέπαινες πράξεις:

1) Ὁ Παιδίατρος Ἀθηνῶν κ. Αἰμίλιος Χατζάκης πρόσφερε στὴν Κοινότητα Ἀγίου Βασιλείου ἕνα ἐπιπλο βιβλιοθήκης ἀξίας 25.000 δρχ., γιὰ τὴν τοποθέτηση τῶν βιβλίων τῆς Δανειστικῆς Βιβλιοθήκης Ἀγίου Βασιλείου (Βιάννου), κατὰ τὴν καθίσματα τοῦ Γραφείου τῆς Κοινότητος.

2) Οἱ Χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ Χωρ(κ)ῆς Πεύκου Εὐάγγελος Ρούκος καὶ Ἐμμανουὴλ Φραγκιαδάκης, ἀναποκρινόμενοι στὴν ἐκκλήση τοῦ Υπουργείου Κοινωνικῶν Υπηρεσιῶν, γιὰ αἰμοδοσία, πήγαν στὸ Ἡράκλειο καὶ πρόσφεραν αἷμα.

Τὰ Β.Ν. συχαίρουν μὲ τὴ σειρά τους τόσο τὸν κ. Χατζάκη ὅσο καὶ τοὺς Χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ Πεύκου, γιὰ τὶς ευγενικὲς πράξεις τους καὶ εὐχονται νὰ τοὺς μνημονῶν καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

ΔΩΡΕΕΣ

— Ὁ κ. Τίτος Φραγκιαδοῦλης στὴ μνήμη τῆς ἀδελφῆς του Μαρίας Κασαπάκη ἔστειλε 1.000 δρχ. γιὰ τὸ Φιλὸπτωχο Ταμεῖο Βιάννου καὶ 1.000 δρχ. γιὰ τὸν Υγιεινομικὸ Σταθμὸ Βιάννου.
— Ἡ κ. Φωφῶ Σύρου, τὸ γένος Μ. Καργιολάκη, ἔστειλε 3.000 στὴ μνήμη τοῦ συζύγου τῆς Γεωργίου Σύρου, γὰ τὴν ἀπεπεράτωση τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Βαχοῦ.

Ὁ Σύλλογος Βιαννιτῶν τῆς Ἀθῆνας εὐχεται στὰ μέλη του καὶ σ' ὅλους τοὺς συνεπαρχιωτῆς ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ καὶ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟΝ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΧΡΟΝΟ

Ἐκδηλώσεις στὴ Βιάννο

Χθὲς Κυριακὴ 14 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε ἐκδήλωση ἀπὸ τὸ Σύλλογο Δημ. Γυναικῶν Βιάννου. Μίλησε ὁ συνεπαρχιωτῆς Νευρολόγος — Ψυχίατρος κ. Μύρων Βερυκοκάκης μὲ θέμα: «Τοξικομανία. Αἷται καὶ τρόποι θεραπείας».

Τὴν ομιλίαν παρακολούθησαν οἱ ἀρχὲς τῆς ἐπαρχίας, πολλοὶ εκπαιδευτικοὶ καὶ ἀρκετοὶ κάτοικοι ἀπ' ὅλα τὰ χωριά τῆς ἐπαρχίας. Στὸ τέλος ὑποβλήθηκαν ἐρωτήσεις, στὶς ὁποῖες δόθηκαν κατατοπιστικὲς ἀπαντήσεις.

Τὰ Β.Ν. συχαίρουν τὶς γυναικὲς τῆς ἐπαρχίας μας γιὰ τὴν προσπάθειά τους νὰ βοηθήσουν πολὺπλευρα τὴν ἐπαρχία. Εὐχονται νὰ συνεχιστοῦν οἱ προσπάθειές τους αὐτὲς μὲ τὴν συμπαράσταση ὅλων.

Ἀνδρωπωνυμικά

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** ἀπὸ τὴ σελίδα 2 σχεδὸν σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τὸ ἀπάγγελλαν.

Ζ'

Ζαχαρίας ἀνδρ. ὄν. Ζαχαρίας, Ζαχαριὸ (τὸ)

Ζαχαρένια γυν. ὄν. ἀντίστοιχο στὸ ἀνδρικό ὄνομα Ζαχαρίας. Συναντάται καὶ Ζαχαρούλα, Ζαχαρίτσα.

Ζωὴ γυν. ὄν. πρὸς τιμὴν τῆς μάρτυρος Ζωῆς.

— Ἡ κ. Φωφῶ Σύρου, τὸ γένος Μ. Καργιολάκη, ἔστειλε 3.000 στὴ μνήμη τοῦ συζύγου τῆς Γεωργίου Σύρου, γὰ τὴν ἀπεπεράτωση τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Βαχοῦ.

Θ'

Θεόδωρος ἀνδρ. ὄν. πρὸς τιμὴν τοῦ Θεοδώρου Μεγαλομάρτυρος Στρατηλάτου, πού

κοι ἀπ' ὅλα τὰ χωριά τῆς ἐπαρχίας. Στὸ τέλος ὑποβλήθηκαν ἐρωτήσεις, στὶς ὁποῖες δόθηκαν κατατοπιστικὲς ἀπαντήσεις.

Τὰ Β.Ν. συχαίρουν τὶς γυναικὲς τῆς ἐπαρχίας μας γιὰ τὴν προσπάθειά τους νὰ βοηθήσουν πολὺπλευρα τὴν ἐπαρχία. Εὐχονται νὰ συνεχιστοῦν οἱ προσπάθειές τους αὐτὲς μὲ τὴν συμπαράσταση ὅλων.

στὴν Κρήτη γιορτάζεται στὶς 8 Φεβρουαρίου. (Στὴ Μακεδονία τὸ ὄνομα Θεοφίλος γιορτάζεται πάντα τὸ πρῶτο Σάββατο τῆς Μεγάλης Σαρακοστής, ἐορτῆ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων).

Συνηθισμένοι τύποι: Θεοδωρῆς, Θεόδωρος, Θεοδωράκι (τὸ). Θεοδούμνη γυν. ὄν. (Θεός, — Νύμφη) «Νύμφη τοῦ Θεοῦ» Σπᾶνιο ὄνομα στὸ χωριὸ μου.

Θεοφίλος ἀνδρ. ὄν. (Θεὸς καὶ φιλὸς ἀγαπῶ τὸ Θεὸ). Καὶ ὁ τύπος Θεοφίλος συνηθίζεται καὶ Θεοφιλιὸ (τὸ), Φιλιὸ (τὸ).

Ἰωάννα γυν. ὄν. ἀντίστοιχο τοῦ ἀντρικοῦ Ἰωάννης Συνηθίζεται καὶ Γιαννούλα.